

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbii la expeditorul foiei, pe afara la c. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețulu prenumeratiunii pentru Săbii este pe anu 7 fl. v. n. ar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 89.

ANULU XXIII.

Săbiiu 9/21 Novemvre 1875.

tra celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. v. n. o jumătate de anu 4 fl. v. n. Pentru prime, și tieri străine pe anu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2, cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2, cr. v. n.

Nr. 1811. Scol.

Cătra inspectoratele districtuali de școle din arhidieceș'a romana gr. or.!

Pre temeulu esperintieloru de pâna acum, dupa care s'a constatat evidentu, ca acele scoli au fostu mai bine cercetate în decursulu anului scol. trecut, a căroru organe în manurea listeloru de lenevire s'au tienutu strinsu de ordinatiunea consistoriului din 19 Ianuariu 1874 Nr. 2370/1873 scol. se ordinéza tuturoru inspectoriloru districtuali de scoli din intréga arhidieceș'a, că se însărcineze pre organele scol. subalterne, că și în viitoriu se observe cu tóta stricteti'a prementionata ordinatiunea consistoriale: spre acestu scopu oficiile parochiali suntu deobligate a pregati unu estratu esactu din cartea botezatoriloru despre toti copii de ambe sesele în etate dela 6—15 ani, care estratu provediutu cu subscrierea respectivulu parochu și sigilulu bisericeș'i, se va paștrá totu-déun'a în localulu școlei, spre a fi la îndemana pentru ori-ce casu de visitatiune a școlei prin organele scol. superiori.

Asemenea se ordinéza inspectoratorulu districtuali că în privinti'a duratei școlei sa observe cu tóta stricteti'a prescriesele §-lui 54 art. 38/1868.

Săbiiu, din ședinti'a consistoriului arhidieceș'anu cá senatu scolasticu, tienuta în 20 Octobre 1875.

In absentia Escelentiei Sele Par. Archieppu și Metropolitu.

N. Pope'a m/p.
Archim. și Vicariu
archieppescu.

Escelenti'a Sea Inaltu Présântitulu P. Archiepiscopu și Metropolitu *Mironu* Romanulu a sositu Vineri cu trenulu de diminéti'a în mijloculu nostru.

Alalta eri Vineri s'a celebratu în biseric'a noastră din cetate liturgia cu rugaciune de multiamita, din caus'a dilei onomastice a Majestátiei Sele Imperatesei și Reginei *Elisabel'a*. Asemenea s'au facutu rugaciune din aceeasi caus'a si în bisericile altoru confessiuni și edificie publicu au fostu decorate cu flamuri.

Serbi'a dela 1858 pâna la 1875.

(Urmare.)

Vediendu principele Caragegeviți ca nu mai e nici o sperantia de a se suí pre tronulu perdutu, la consiliile comisariulu turcescu și consului austriacu, a parasitu și fortareti'a Belgradulu și pre unu vaporu austriacu a trecut în 3 Ianariu c. n. 1859 la Semlinu. Cându a pusu piciorulu pre rip'a austriaca a disu celoru din impregiurulu seu; „Acést'a este multiamit'a Portiei și Austriei pentru tienut'a mea cea loiale în restimpu de 17 ani!“

Intarirea lui Milosiu a urmatu curendu. Franci'a și Russi'a au starruitu fôrte multu pentru intarire, pentru cá sa nu se nasca nóue complicatiuni în Serbi'a.

În 6 Februariu a si sositu Milosiu în Belgradu. Fortareti'a turcesca l'a salutatu cu salve de tunuri, comisariulu turcescu a fostu de fatia la primirea lui și a fostu celu dintâiu

care i-a facutu cea dintâiu visita. Cu Milosiu a sositu și fiulu seu Michailu cu carele s'a intalnit la Semendri'a.

Milosiu a amanatu în 12 Februariu ședintiele scupcinei, promitiendu a o convocá din nou pre diu'a de 2 Septembre. Elu a începutu a guverná și cu guvernarea lui arata ca multe sperantie au remasu zadarnice. Milosiu, cu tóta esperinti'a ce a facutu în 20 de ani, a remasu totu celu vechiu. Elu nu erá în stare a-si stapáni pasiunile și a renunčiá dela resbunare. Metropolitulu Petru Ivanovici fu esilat. Betránulu Vuicsici, cu tóte ca si-a facutu omagiulu înainte lui, a trebuitu sa móra în șpitalulu incușitiloru. Nici nu se scie ca ce mórté a muritu.

Mai multu s'au insielatu în Milosiu liberalii.

Unu lucru a sciutu Milosiu sa esopereze dela Pórta, lucru de mare însemnatate pentru ștabilitate în Serbi'a, ereditatea tronulu în famili'a sea. Acést'a a fostu și cea din urma opera mai însemnatá din partei, pentruca la 14/26 Septembre 1860 a muritu în etate de 81 ani.

Partea cea mai inteligenta a Serbiei așteptá cu nerabdare venirea lui *Michailu Obrenovici* pre tronul și cu totu dreptulu, pentru ca cu elu s'a începutu o era nóua de mare importantia pentru Serbi'a și pentru cestiunea orientale. Sute de cântece populare din tóte părțile serbesci din Bosni'a, Erzegovin'a, Dalmati'a, Ungari'a de média-di au salutatu pre principele Michailu cá *pre eliberatorulu natiunei*. Serbiu tóte părțile așteptau ca Michailu deca nu mai multu, dara celu putienu va face în prochiatiunea sea dela suirea pre tronul o scurta amintire de „fratii ce suferé din Bosni'a și Erzegovin'a.“ Prochiatiunea lui dela 15 Septembre 1860 inse a fostu unu actu de cea mai mare sobrietate. Passulu celu mai însemnatu din prochiatiune a fostu devis'a: *voia cea mai inalta sa fia în Serbi'a legea*. Michailu erá de parere ca înainte de a intrá în actiune contr'a Turciei sa consolideze tier'a în laintru. Dupa densulu trebuia înainte de tóte sa inceteze pasiunile de partida; sa faca ordine în afacerile statulu și sa creeze o armata buna. De aceea, deca unu functionariu erá aptu, nu cauta ca pentru care dinastia a fostu elu mai înainte, ci dupa aptitudinea și meritele sele l'u promová în functiune. Elu s'a apucatu de reforme în administratiune și justitia precum și în instructiune.

Dóue reforme ponderóse avea Michailu de a pune în lucrare, reforme de cari avea sa aterne tóta puterea și forti'a Serbiei. Reform'a contributiunei și cea militaria. Si contributiunea și armat'a erau la venirea lui Michailu primitive. Nu mai ajungeau si nu mai corespundeau tempului. Încátu privesce contributiunea erá asiá numita darea capulu; iera armat'a, afara de putiena soldatime regulata, erá poporulu armatu, va se dica, fiacare barbatu serbu facea parte din armata. Pâna cându puterea armata turcesca erá ins'asi intro stare primitiva, ajungea și organizarea acést'a primitiva a serbiloru; acum inse cându turcii și formara o armata respectabile și serbiu trebuiau sa introduca formarea de cadre militaria, care sa fia simburele militieloru create din armat'a populara. În scupcin'a dela 6

Aug. 1861 au venitu între alte proiecte și proiectele de reforma în privinti'a contributiunei și armatei și scupcin'a le-a radicațu la valóre de lege. Dupa reform'a cea nóua militaria Serbi'a intréga fu impartita în cinci comande. Fia-care comanda și avea bataliunile și companiele sele; la artileria și cavaleria s'a luat u mai cu séma cetatienii mai avuti. Dupa reform'a acést'a Serbi'a putea pune pre picioru de resbelu la prim'a mobilizare 50,000, la a două 50,000 și la a trei'a 25,000 ostasi. Reform'a acést'a erá pre tempulu resbelulu austro-prussianu mai gat'a.

(Va urmă)

Dela Ragusa se telegraféza ca regimulu austriacu a publicatu ca nu mai este în pusetiune de a impartí ratiuni de pâne între emigrantii erzegovinieni.

Dela Knin se telegraféza ca soldatii turcesci au mânatu din fruntari'a austriaca dela Strmea mai multe vite. Soldatii și gendarmieri'a nóstra (austriaca) au alergatu intr'ajutoriu dara turcii îi a primitu cu salve de puscii și au mânatu vitele mai departe. Este sperantia ca contr'a cutediarei musulmane se voru face reclamatiiu corespundietorie.

De pre câmpulu luptei au înregistratu diurnalele din capitale în septamân'a trecuta dóue lupte considerabile între turci și insurgenti, a căru constatare trebuie inca așteptata. Intr'un'a au raportatu insurgentiu victori'a; în a două turcii.

Correspondentulu lui „Times“ la Mostar scrie cu dto de 30 Octobre, ca avendu a discutá cu Server-pasi'a asupra condițiunei provinciiloru resculate, s'a convinsu ca comisariulu imperialu este departe de a întielege adeverat'a stare a insurectiunei și mesurile ce aru trebui sa ia pentru a ajunge la o pacificare. Dintr'o întrevorbire ce a avutu correspondentulu cu membrii comisiunei consulare a întielesu ca Turci'a este incapabila si de a întielege și de a resólve difficultatile.

În privinti'a întrevederi sultanulu cu generalulu Ignatieff, „Wiener Abendpost“ dá asigurári ca chiaru dela începutulu insurectiunei în Turci'a, atátu ambasadorulu Russiei câtu și alu Germaniei și Austriei n'au facutu nici o demarsia care sa fia în deacord cu instructiunile formulate în comunu séu care sa nu fi primitu asentimentulu și spriginulu celorlalte cabinete.

Ambasad'a otomana la Parisu, comunica diuariulu „le Constitutionnel“ dela 12 Novembre urmatoriele:

„Mai multe telegrame private, adresate dela Parisu la Constantinopole cuprindu ca mai multe persóne ce se diceau autorizate de marele viziru, s'aru fi adresatu către mai multi capitalisti din Franci'a și Olandi'a, spre a contractá unu imprumutu de 12 milióné livre sterling.“

„Din ordinulu sublimei Porti, ambasad'a otomana opune denegatiunea cea mai formalá asertiunei acestoru persóne, si declara ca guvernulu otomanu n'a incredintiatu nimeni nici o misiune financiara.“

Tóta diuaristic'a européna se ocupa de discursulu pronunțiatu de Disraeli la banchetulu datu de lord-majorulu Londonulu. În impregiurările de fatia, cându atâtea difficultati agita orientulu, acelu discursu și are importantia lui exceptionala.

Eata ce dice „Constitutionalulu“ despre discursu:

„În toti anii, în același locu, unulu din ministrii reginei are obiceiulu, spre respunsu la unu discursu alu lordulu-majoru, a trece în revista politic'a generala și interióra a țierei; este inse fôrte rarú cá sa se opréca mai în specialu la o cestiune ardiețore spre a o tractá în tóte detaliile sele. De asta-data inse d. Disraeli facú acést'a, și de aceea discursulu seu e unu evenimentu alu dilei.“

„Amu crediutu și credemu și astadi ca cestiunea turcesca nu este destulu de cópta spre a dá locu la o solutiune radicala. Acum dóue-dieci de ani Rusi'a a fostu oprita de Engliter'a și de Franci'a de a merge asupra Constantinopolei și de a procede la impartiel'a imperiulu otomanu. Astadi ea a renunțiatu la acestu proiectu pentruca situatiunea Europei nu mai e aceeași; ea nu aru puté sa se intinda în orientu fâra a provocá o turburare în occidentu, care aru aduce celu mai mare prejuditiu atátu situatiunei câtu și puterei sele europene. De aci pentru dens'a necesitatea de a merge în întielegere cu Austri'a și Germani'a; de aci întielegerea celoru trei imperii, care nu pôte durá decátu cu conditiunea cá câte și trele sa respecte statu-quo.“

„D. Disraeli se pórtá dara cu mare curtenia cându atribue indulgentiei celoru trei cabinete o politica de pace, care în faptu, e dictata de o trebuintia imperiósá.“

„Cele trei curti nu potu face altufeliu decátu sa se arete paciente, sub pedéps'a de a se desbiná și a provocá unu resbelu generalu de care are a se teme celu putienu un'a din ele. De aceea d. Disraeli pôte contá, pentru unu tempu óre care, pre continuarea acestei indulgentie.“

„Mesurile financiale ale Portiei n'au avutu decátu putiena parte în nóua fasa diplomatic'a a cestiunei Erzegovinei; ele puteau servi de pretestu vasaliloru sultanulu spre a continuá incuragiările loru pentru insurgenti si a-i face sa castige tempu; inse politic'a celoru trei imperii n'a suferitu mare modificatiune. Astadi, cá si la începutu, cele trei curti vedu imposibilitatea de a substituí administratiunei musulmane unu guvernulu crestinu, séu a desmembrá în profitulu loru imperiulu otomanu. Totu ce ele potu cercá este cá sa asigure executarea reala a iradeului din urma care cuprindea reformele cele mai urgente si de a oprí astu-feliu reinceperea insurectiunei în primavér'a viitorie.“

„Acesta programa inse, calificata cu dreptu cuventu de d. Disraeli cá o proba de indulgentia a celoru trei cabinete, n'are nimicu care sa nu póta conveni intereselor englese. Primulu ministru n'a esitatu a declará ca deca puterile dela Nordu, cá vecine Turciei, suntu mai directu interesate la pacificarea imperiulu otomanu, pre de alta parte inse si interesele Engliteri nu suntu mai putienu considerabile, si pre cari guvernulu reginei va scá sa le apere.“

Balkaniloru cu conditiunea ca Constantinopole sa nu devina orasiu rusesc. Deci precum nici serbii nici bosniacii nu sunt creduti capabili de a inlocui pre sultanulu, si fiindu ca in lips'a-i esista temerea cá sa nu mostenésca Russia, se asociéza voiosu, din tóta inim'a la politic'a actuala a celor trei imperii, politica care e basata pre statu quo. Déca acésta politica s'aru schimbá, Engliter'a n'aru esitá de a desfasurá tóta formidabil'a ei putere, dela Gibraltar pâna la Malt'a, si dela Malt'a pâna la Bosforu, spre a remané stapána pre cóst'a orientala a Mediteranei, care este drumulu la Indii."

Diet'a Ungariei.

Diet'a Ungariei a infatiasiatu dela inceperea desbaterei bugetarie incóce unu tablu de campani'a parlamantara, in care s'au mesuratu tóte puterile alese din tóte nuansele, ce constituie cas'a deputatiloru. Mai întâiu au intratu in lupta opusetiunea din drépt'a, ajutata de cea din stâng'a. Oratorii centrului, numitu liberalu, au mânatu la începutu numai puteri mai tinere in lupta, puteri cari 'si puneau tóte fortiele loru june pentru de a pará loviturile cele grele si din drept'a si din stâng'a. Abiá in dilele din urma intra in distanti'a proiectileloru si puteri mai vechi deprinse in lupt'a parlamentaria spre a apará proiectulu regimului.

Dintre putienii români presenti in dieta numai doi au luat cuventulu, Borlea si Ciplea. Dupa cuventá-rile loru semnalitate de diurnale, ambii forméza dóue extreme. Inaintea celui dintâiu suntu multe si mari rele in tíera; inaintea celui din urma tóta lumea din tíer'a nóstra e unu paradisu.

Déca considerámu tóte cele ce au resunatu intre paratii palatului din Sandor ucza in Budapest'a apoi trebuie cu inima posomorita sa privimu rezultatulu luptei parlamentarie in cestiunea bugetului pre 1876. Resultatulu, dupa cum ni-lu anuncia o despesia de alalta eri, este, ca ori este de unde ori nu este de platitu trebuie sa platimu contributiuni mai mari decâtu pâna acum. Si acést'a n'aru fi

superarea cea mai mare, déca amu fi auditu vre-unu cuventu mangaitoriu despre isvórele de unde. Isvórele de pâna acum au secatu mai de totu si cele nóue nu suntu descoperite. Budgetulu care s'a votatu cu o mare majoritate nu ni le aréta nici pre departe.

O necesitate mare trebuie ca a-pésa si peptulu guvernului de propune urcarea greutátiloru. Care este acea greutate nu ni se spune. Noi ne temem ca greutatea ascunsa in locu de a inaintá cur'a financiale, ascundindu-o, va cresce mai mare si va deveni si mai incurabile. Ce va urmá mai departe nu o potu sci póte nici ddiei majorum gentium.

Budapest'a 12 Novembre n. Dupa cele formale cas'a reprezentativa trecendu la ordinea dilei ia mai întâiu cuventulu in discussiunea generale asupr'a bugetului deputatulu

Wirkner, care primesce raportulu comisiunei financiale de basa la desbaterea speciale si privesce de o datorintia a ori si cáru patriotu, a primí între impregiurárele actuali proiectele guvernului fára pasiune de partida si fára de a mai esaminá interese particularistice. Ce e dreptu aru fi fostu mai bine a urcá mai întâiu capabilitatea de contributiune si a evitá astufeliu apelulu la patriotismulu cetatieniloru, dara fiindu ca statulu se afla in periculu, asiá trebuie sa suportámu sarcinele cele nóue.

Oratorulu nu consente cu cei ce dechiara situatiunea financiale de desperata, elu este convinsu, ca, déca se va regulá administratiunea si justiti'a conformu postulatelor europene, atunci capitalulu esternu va imigrá in Ungari'a, fára cá prin acést'a colonizare sa se pericliteze, dupa cum se temu unii, natiunea ungrésce, care si-a sustienutu esistintia sea in lupt'a ei aprópe milenara. Trebuie sa creámu o lege de incolatu buna, sa asigurámu strainiloru drepturi cetatienesci, atunci ei voru iubi Ungari'a si se voru face patrioti buni. Oratorulu recomanda crutiare in intreprinderile economice ale statului si in ce privesce cestiunea vamale si comerciale e de parere

sa se dea mána libera guvernului. (Aprobare in centru.)

I. *Simonyi* e de parere, de vreme ce bugetulu actualu se invertesece totu in directiunea vechia si densulu n'aru póte întinde mân'a la consolidarea sistemei pronunziata in acestu preliminaru, nu póte sa-lu primésca de basa la desbaterea speciale. Preliminariulu nu e seriosu, preliminarulu acopeririloru e nesiguru si posturile singuratece suntu prea sanguinice. Oratorulu dechiara politic'a financiale a guvernului de gresita si respinge bugetulu.

I. *Hosztinsky* motivandu votulu seu dice, ca pre lánga independenti'a tieriei trebuie sa ne ingrigimu de desvoltarea materiale si spirituale a tieriei. Pâna acum nu amu fostu norocosi cu medilócele practicate pâna acum, trebuiá se incepemu a crutiá inca dela 1867 si atunci nu cadeamu in lipsele extreme de adi. Trebuie dara a se face o schimbare radicale relativu la ecualizarea veniteloru si erogatelor. Budgetulu pre 1876 aréta unu progresu si oratorulu se invoiesce si cu o urcare a dáriloru directe, pentruca in asemenea stare critica trebuie sa permitemu medicului (= guvernului) o operatiune eroica. In urma primesce bugetulu in genere.

Contele Aur. *Desseuffy* si motiveza votulu seu, cum dice, nu din zelulu de a jucá o rola, ci din datorintia cátra sine insusi. Budgetulu este oglind'a fia-cáru statu, care reflectéza situatiunea lui in cea mai adeverata lumina. Budgetulu ce ne sta inainte cu unu deficitu preste 15 milióne este inse oglind'a unui viitoriu fórtu tristu. De si oratorulu nu are incredere cátra actualulu ministeriu, totusi nu vrea sa-i adscrie lui acést'a stare. Raportulu comisiunei nu-lu póte primí, pentru ca guvernulu n'a facutu nimicu pentru a radicá capabilitatea de contributiune a cetatieniloru. Opositiunea dreptei nu primesce urcarea contributiunei propusa de ministeriu, pentru ca ea ataca mai tare puterea contribuentiloru dealtmintrea destulu de atacata. Oratorulu se indoesce de rezultatele ce le astépta preliminarulu ministeriului, bugetulu nu

este realu, dupa cum dovedesce oratorulu prin o paralela între computurile finali si fipsárele preliminare.

Cându guvernulu actualu — termina oratorulu — veni la cárna, sperámu, ca elu va rupe cu sistemulu trecutulu si nu va tiené mai multu tíer'a in ilusiuni, folosindu colosal'a majoritate parlamentara spre o reorganizatiune financiale radicale, dara nu spre votarea neconditionata a unor posturi sanguinice. Oratorulu nu primesce raportulu comisiunei de basa la desbaterea speciale.

Istoczy considerádu bugetulu in totalitatea sea se bucura, ca guvernulu a pornitu cu succasu bunu pre o cale mai buna, dara ce privesce acoperirile, guvernulu a folositu tóte medilócele spre a deschide nóue isvóra de venitu. Trebuiá sa se crutie cu contributiunea clasele ce traiescu din munca si cástigu si sa se fi pusu impositu mai bine pre bursa, care asuda mai putienii si totusi are venite insemnate. Temerea ca prin atare impositu ómenii dela bursa se voru imprasciá nu este intemeiata.

Oratorulu venindu in discursulu seu la drumurile de feru se alatura la principiulu adoptatu de tóte tierile progresiste, ca statulu trebuie sa aduca in cadrulu administratiunei sele drumurile de feru, togm'a asiá cá si post'a si telegrafulu. Drumurile de feru suntu de o mai mare insemnitate pentru infflorirea statului, decâtu post'a si telegrafulu. Statulu administrandu insusi drumurile de feru nu va trebui sa dea 15 milióne interese de garantia la administratiunile drumurilor subventionate. Apucandu statulu odata administratiunea in mána va ajunge curendu si in posesiunea loru. In Germani'a se face de unu tempu incóce mare agitatie in directiunea acést'a, cele mai de influentia corporatiuni s'a pronunziatu pentru acuirea drumurilor de feru pre partea statului. Recomandandu guvernului acestu principiu salutariu relativu la administratiunea drumurilor de feru, oratorulu primesce in urma raportulu comisiunei de basa la desbaterea speciale.

Balogh dechiara intr'o lunga cu-

ECISIÓRA.

Studii essegeticce.

Sectionea II-a.

C A P U II—IV.

Cele dintâiu minuni a lui Iisusu in Galiléa, Samari'a si Iudei'a.

(Urmare.)

Asiá se cade (ὄτρας δεῖ) — aci este esprimata hotarirea ddieésca, cá sa se inaltie fiulu omului. In versiunea rom. δεῖ = trebuie, cauta, este de lipsa, s'a tradusu cu *se cade*, carea nu esprima aceea ce esprima origin. In orig. se esprima o necesitate ce cauta sa se implinésca, o trebuintia neincungiuravera, o dispusetiune, carea, cá tóte dispusetiunile divine trebuie sa se efeptueze, — pre cându in versiunea rom. se cade esprima o necesitate conditionata, o cuvenintia, carea la nici unu casu nu involve in sine aceea ce involve terminulu: trebuie = δεῖ. Necesitatea acést'a a inaltiárei lui Iis. (ca elu trebuiá) jace in hotarirea ddieésca, espusa in nenumerate locuri din Test. vechiu (cum: Ps. 21. Isai'a 50, 6. 53, 2 seqq. Dan. 9, 26 s. a.) si nou (Mat. 26, 24. Marcu 9, 12. Luc'a 22, 22. 24, 25—27. Fapt. Apost. 17, 2. 3. 26, 22 seq. a. a.) — la cari se refera si acestu testu. — Caus'a acestei necesitati; atátu de imperativu marcate, se determina mai de aprópe prin Vs. 15. cá totu celu ce crede intru elu, sa nu piéara, ci sa aiba viétia vecinica. Perirea este lucrarea peccatului (8, 24. Mat. 7, 14). Mórtea, sacrificarea lui Iis. sfarima puterea peccatului de o parte,

iéra de alta parte deschide calea de mantuire, viétia eterna, carea se póte castigá prin credintia in numele lui (vs. 17. 35. 5, 24. 6, 40. 47. 12, 46. 20, 31. Marcu 16, 16. s. a.). In „totu celu ce crede“ se afla bas'a universalismulu crestinatátiei. (vedi si Marcu 16, 16).

Fatia cu vorbirea acést'a misteriósa si grea de intielesu a lui Iis. s'au nascutu diferite interpretári si dispute din partea essegeticiloru mai noi. Déca a-siu crede ca a-siu face vre-unu servitiu preotimei nóstre, si mi-aru concede si spatiulu, le-asiau atinge mai pre largu séu mai pre scurtu — dupa cum merita aretandu partea buna si partea gresita din tr'ensele. — Fiindu inse incredintiatu de contrariulu le trecu cu vederea, amintindu numai cá între parantese, ca vorbirea enigmatica a lui Iisusu, o aflámu nu numai aci, ci in decursulu întregei Evangelie, ba si la sinoptici, — caus'a si o aflámu esplicata intru cátu-va de insusi Iisusu la Luc'a 8, 10. — Insesi cuvintele lui Iis., pre cátu se paru la prim'a cetire de grele de intielesu, dovedescu ca intentiunea lui Iis. a fostu a aruncá cu rapediunea fulgerului lovituri preste lovituri in in anim'a lui Nicodimu, spre a coplesí pre invetiátulu celu susceptibile, si aderinte alu minuniloru, iéra prin acést'a a influentiá nu numai momentan, ci a pune numai unu simburu, unu aluatu, carele sa luere si aduca frupte. Cumca aluatu acést'a a dospitu, cumca simburule pusu in anim'a lui Nicod. in acestu modu, n'a fostu fára frupte, se vede din procedur'a acestui fariseu, carele întâiu pasiesce

singuru in fati'a Sinedriului intru aperearea lui Iis. (7, 51.) iéra, vediendu pre Iis. restignitu, nu numai nu si-a perdutu credintia, ci s'a intaritu in tr'ens'a vediendu implinite cuvintele cele misterióse ale invetiatoriului, si intielegendu-le abiá atunci: inocitu de colegulu seu Iosifu din Arimathi'a, — pre cându toti aderentii lui Iis. 'lu parasisera — nu crutia periculele ce-i astépta póte din partea Iudeiloru, — mergu la Palatu, se declara invetiacei si aderenti ai celui crucificatu, si-i ceru corpulu spre inmormontare (19, 38. seq.)

Pre lánga acést'a nu trebuie sa trecemu cu vederea ca eruditiunea lui Nicodimu erá multu mai pre susu decâtu a invetiaceiloru lui Iisusu, si prin urmare mai capace a judecá insusi in singuratate, si a-si face conclusiunile sele.

Vs. 16—21. Probarea, argumentarea scopului mantuirei, aternatoriu de mórtea lui Iis. — prin iubirea lui Ddieu. carea voiesce mantuirea lumii si nu judecat'a, osánd'a ei — pre carea (judecat'a) necredinciosii o atragu asupra-le.

Vs. 16. *Ca asiá... cátu si* — si in originalu nu se afla, de si dupa versiunea rom. cu virirea lui si espressionea devine mai cu pondu. Fidelu originalulu aru fi: *asiá a iubit...* cátu pre fiulu seu unicu nascutu lumea — omenimea, conceptulu universalismulu crestinatátiei (comp. totu Vs. 15.) Acestu universalismu se vede ca cu scopu descoperitu: a (lui Nicodimu, carele cá toti judeii erá particularistu, si prin acést'a 6) poporulu jidovescu, carele erá de credintia ca Messi'a

venindu va inaltiáa glori'a evreiésca sfarimendu si subjugándu-i tóte popó-rele, — a datu: a daruitu a facutu unu daru, provenitu din insasi iubirea cea nemarginita. Acestu daru cu atátu este mai mare, cu cátu cuprinde pre fiulu celu unicu nascutu (I Ioanu 4, 9. Rom. 8, 5;) ad: Ddieu din iubirea sea a datu pentru mantuirea lumii aceea ce a avutu mai scumpu, mai pretiosu: totu ce a avutu nascutu, — pre fiulu seu unicu l'au datu lumii, pentru lume. Darulu acést'a — alu fiului celui unicu — se cuprinde in dejosirea fiului inceputa cu devenirea omu a cuventului, carea insasi e o dejosire (Filip 2, 7.) si culminatiunea acestei dejosiri in patimile si restignirea lui, cá o urmare naturale. Pre lánga acést'a darulu se cuprinde mai multu in sacrificarea fiului, carea insa se esplica in dejosirea lui. — Credintia este conditiunea mantuirei, carea se vede marcata mai de aprópe in Vs. 18.

Vs. 17. Aci „judecata“ nu este insemnata cá scopulu tramiteri lui Christosu, ba espressu negata; din contra la 5, 22. 27 o vedemu cá ordinulu seu, si la 9, 39 o aflámu cá scopulu venirei sale. Acésta contradicere paruta sa radica prin versiunea interpretarea atátu a conceptului *judecata*, cátu si a scopului Ddieescu de tramitere. *Judecata*, altmintrea: despartire (χωρισμός, dela χωρίζω—desfacu, despartu, deosebescu, desbinu, imparechiezu, de aci: neunire, desbinare, crisa, deosebire prin sentintia judecatorésca: judecata), sa refera la inparechiera, deosebirea între bine si reu, si este:

ventare, ca bugetulu substernutu nu-lu multiamesc in nici o privintia. Nu este suficienta nici reduciunea erogatorulu, pentru ca preliminarulu n'a mersu pâna la marginile posibilității ce le prescrie in modu imperativu starea financiale de astadi a țerei. si nu ne liniscesce modulu de a acoperi deficitulu, propusu de ministeriu. Numai schimbarea afacerilor comune, infintierea unei bance independente si a unui teritoriu vamalu separatu potu sa schimbe gravitatea situatiunei. Oratorulu declina bugetulu.

Al. Hegedüs dechiara ca primesce bugetulu, căci arata acuratu lini'a, pâna la care s'a potutu crutiă fără de a se periclită interesele administratiunei si postulatele culturei. Oratorulu dovedesce printr'o paralela a cifreloru de acum cu cele din anii trecuti, ca guvernulu a facutu crutiări insemnate; dupa aceea se apuca se combata parerile opozitiuniloru si in urma se dechiara pentru acceptarea bugetului.

Cu aceste se inchide siedintia de adi.

Cursulu supletoriu

tienutu la Brasiovu dela 1—18 Augustu 1875.

(Urmare.)

2. Deprinderea prin infatisiare.

Posiveritatea de a deprinde pre copii prin infatisiare.

S'au aretatu, ca:

Copilulu, cându se pomenesce pre lume, nu cunósce nimicu, din câte vede si aude. Cu incetulu desteptanduise si mai intarinduise poterile incepe a invetiă dela educatoriului sei, ca de ce tréba suntu si ce nume au obiectele din impregiurulu seu. Elu ia de adeveratu numai ce-i spune educatoriulu seu despre acele obiecte, pentruca nu scie inca a le pretiuí din mai multe puncte de vedere si a le judecá si dupa raportele, in care stau ele unulu câtra altulu.

Asemenea nu pôte deosebí copilulu nici intre fapt'a cea buna si intre fapt'a cea rea. Dara aplecare, ce o are dela natura, cá sa faca si elu ceva-si, 'lu indémna sa ia sém'a, ce face educatoriulu seu; apoi mai bine ori mai reu, dara se silesce a face si face si elu asiá, si se bucura din su-

fletu, cându vede, ca a potutu face si elu ce-va cá educatoriulu seu.

Prin aceea ca copilulu face de sine, ce vede la educatoriului sei, va se dica imitáza faptele educatoriului sei, se va deprinde firesce mai usioru cá prin ori care povetie, promisiune ori lege la apucaturi si porniri bune si la aplecări bune vediendu de acestea la educatoriului sei.

Avenulu inse nefericirea, a vedé la densii moravuri si fapte rele, atunci le va imitá pre acestea si va lucrá si elu ásemenea.

Fatia cu acestea s'au propusu intrebarile urmatórie:

1. Cum trebuie sa se pórté invetiatoriulu in fati'a copiiloru?

2. Ce invetiatoriului si sfaturi bune pôte dá invetiatoriulu parintiloru celoru necunosctori in acésta privintia?

3. Cum pôte deprinde inv. prin esemplulu seu pre elevi la anumite moravuri bune si la anumite virtuti?

4. Nu-si va poté invetiatoriulu ajunge mai usioru scopulu acest'a, déca va fi modelu de fapte moralu religiósé nu numai inaintea eleviloru, ci si inaintea parintiloru acestor'a?

5. Cum va poté invetiatoriulu face acésta?

Responsurile primite:

1. Invetiatoriulu trebuie sa se pórté in fati'a copiiloru, cá unu modelu de moravuri bune si de virtuti, cá imitandulu copii, sa se póta face prin acésta si ei crestini buni si ómeni de omenie.

2. Inv. sa sfatuiesca pre parintii necunosctori, a se purtá in fati'a copiiloru cá nisce ómeni cu moravuri bune si virtuosi, cá imitandui copii sa póta deveni prin acésta si ei ómeni cu moralitate si crestini adeverati.

3. Invetiatoriulu pôte deprinde prin esemplulu seu pre copii la:

curatienie, déca insusi va veni la scóla curatu;

bunacuvintia, déca d. e. insusi va dice rugaciunea in scóla cu pietate; cându gasesce vre-unu obiectu de ale scolariloru sa nu pregete a-lu redicá de josu, a-lu duce in prelegere si a-lu aretá eleviloru, intrebându, care l'a perdutu, si apoi sa 'lu dee aceluia, alu cui este; déca chiaru dandu preste unu elevu, ca a adusu o jucaria si se jóca in prelegere cu ea, de-si i-o va luá atunci din mâna, cá sa nu mai conturbe cu ea prelegerea, si sa fia atentu la lectiune, — dara apoi

la incheierea prelegeriloru 'i-o va dá inapoi, nu 'i-o va confiscá;

atentiune, déca invetiatoriulu va veni bine pregatitu la scóla, va fia atentu la ceea ce esplica, va vorbí cu cuvinte usióre de intielesu si cându esplica nu se va preumblá dela unu locu la altulu prin odaia scólei, ci va stá ori siedea la unu locu; déca nu va intrerupe esplicatiunea, cá sa se mai uite pre feréstra la câte ceva-si; déca in prelegere nu va lucrá altu ce-va (d. e. contracte de ale parintiloru, cá notariu comunalu s. a.) ci va esplicá in curentu eleviloru sei obiectele prescise;

respectu câtra mai mari, déca intrandu vre-unu preotu ori altu mai mare in clase mai intáiu invetiatoriulu se va sculá si lu va salutá; mergendu cu rendulu pre ulitia intáiu inv. va dá mai mariloru onórea cuvenita s. a. — *ordine*, déca inv. 'si va avé unu planu de prelegeri si va urmá in darea lectiuniloru dupa acela'si; déca 'si va avé in dulapul scólei tóte utensiliile pentru prelegere puse la loculu cuviinciosu, fără de a fi necesitatu sa céra dela copii carte, bricégu ori altu ceva-si de felulu acest'a; déca voru aflá copiii, cându mergu cu vre-o trebuintia in cas'a invetiatoriului, ca acolo domnesce orenduie'l;

punctualitate, déca va veni invet. totu-déun'a la scóla la tempulu cuvenitu; déca nu va parasí cându o prelegere, cându alt'a pentru óre-cari trebuintie familiari s. a.;

activitate cu staruintia, déca invet. va fia activu si va staruí la lucru, adeca va propune fără pregetu, fără de a stirbí din órele de prelegere; déca lu voru gasí elevii, cautandulu pentru ceva-si, acasa lucrându cu zelu;

cumpatate, déca inv. va pazi o mesura in darea lectiuniloru, ocupatiuniloru, in certarea eleviloru lenesi, in amenintiári, pedepse; déca se va ferí de ocári batjocuritorie, pedepse aspre ori chiaru vorbe grosolane cu infuriare; déca si la petreceri scolastice va pazi mesur'a cuviinciosá in mancare si beutura;

modestia, binefacere, concedere, paciintia, déca va posede in adeveru invetiatoriulu aceste virtuti, si elevii lu voru vedé adeseori seversindu fapte esite din aceste motive.

4. Invetiatoriulu 'si va poté ajunge mai usioru acestu scopu, déca va fia modelu de fapte moralu-religiósé

pre fiulu seu, nu spre a pedepsi lumea (Vs. 17.) ci spre a-i oferí o mántuire nóua, generale, mai inalte, si prin o deosebire mai inalta a bine-lui si reului (Nr. 1, a.) a dá libertate fia cáruia — evreu séu pagánu — spre a se decide pentru bine séu reu (Nr. 1, 6.) si astufeliu a-si trage fia carele consecintiele pentru alegerea facuta din libertate (Nr. 2.): —

Afirmatiunea din Vs. 16, referitóre la tramitare, sa intaresce prin negatiunea din Vs. 17. cá si in 1, 3.

In Vs. 16 dice: *la datu*; aci determina mai de aprópe, dicându: *la tramisú*. — Acolo dice: *ca cei ce voru crede, sa nu piéra, ci se aiba vietia*. — aci: *nu cá sa judece, se pedepsesca, ci: se mántuiesca lumea*. Un'a si aceeași idea in ambele versuri, numai cátu in Vs. 17 definita mai viu, mai puternicu.

Vs. 18. *Cela ce crede intru elu, acel'a, carele (Vs. 17. Nr. 1, 1) se alatura din partea binelui si adeverulu (Vs. 17. 1, 6.) si cu incredere deplina recunósce adeverulu in Iisus: nu se va osendi (judecá) in intielesulu din Vs. 17 Nr. 2.; iéra carele nu crede, iéta osenditu este pentru ce? pentru ca insusi si-a alesu sortea cea trista, prin carea insusi se condamna, fiindu ca n'a creditu in numele celui unicu nascutu alu lui Ddiu, n'a urmatu binelui, ci a preferitu reulu.*

(Va urmá.)

nu numai inaintea eleviloru sei, ci si inaintea parintiloru acestor'a.

5. Invetiatoriulu va poté face acésta, déca va cautá de scóla cu zelu, onestate si probitate; va cultivá si va educá pre elevii sei dupa principiile pedagogico-didactice, cari cunoscintie se va silí, a si le totu mai inmultí si amplificá; va merge la educatiune mâna in mâna cu parintii copiiloru; in cas'a sea, in economi'a sea casnica va avé regula si buna orenduie'l; si va crutiá venitulu si-si va spori fondulu subsistintiei sele si alu familiei sele; va fia modestu, sinceru câtra parintii copiiloru si câtra mai marii sei scolastici, bisericesci si politici si le va dá cuvenitulu respectu; va merge si va conduce si pre elevii sei la st'a biserica si va lucrá cu cuviintia si zelu pentru binele bisericei sele si alu statului.

B. Poruncile si legile scolastice.

Insemnatatea porunciloru si legiloru.

S'a aretatu, ca copiii suntu cu mintea neajunsa si asiá nu potu lucrá, dupa cum cere ratiunea (=mintea cea ajunsa si sanetósá;) deci cultur'a si desvoltarea mintei, cáta le lipsesce, trebuiesce suplinita printr'o potere din afara. Acésta potere din afara este ratiunea invetiatoriului educatoriului, carele are sa intetiésca prin disciplina pre copii, sa lucreze, cum aru lucrá ei, cându aru fia barbati cu ratiune. Ratiunea invetiatoriului are dara sa se infatisieze intr'o forma, in carea sa-si arete tendintia intetirei, adeca sa se arete cá porunca séu lege. Poruncile si legile dupa cuprinsulu loru au sa fia ratiune, inse dupa form'a loru sa insarcineze la supunere. (Vai de inv. care va dá porunci si legi neratiunali!)

Apoi s'au spusu si:

Cui sa se dea porunci, cui legi scrise. Folosulu, ce-lu aduce deprinderea din tineretie a pazi legile scolastice si orenduielele familiari, si urmárele cele bune dela acésta deprindere — spre a pazi apoi si legile comunale, municipali si ale statului.

Modulu de a-si esprime invetiatoriulu poruncile. Staruintia cá porunc'a data sa se implinésca. Ce porunci sa nu dea invetiatoriulu. Poruncile sa nu si le retraga invetiatoriulu. Fapt'a care s'a opritu adi, sa se oprésca, de câte ori s'aru ivi. Poruncile date sa aiba valóre pentru toti scolarii.

Fatia cu acestea s'au propusu urmatóriele întrebári practice;

1. Ce folosescé copilulu, déca lu va face invetiatoriulu mai intáiu sa intieléga, ca fapt'a, ce o facuse elu (copilulu), erá rea; in fapt'a, ce i-a disu densulu (inv.) sa o faca, este buna, si apoi 'i va porunci pre acésta sa o faca; iéra pre ceea lu va oprí de a o mai face?

3. Este bine a porunci copiiloru prea desu, adeca a repetí aceleasi porunci mai la tóta vorb'a?

3. Cum pôte face inv. pre elevi sa pazésca poruncile, cari li le-a datu?

4. Ce reu 'si pôte face inv. lui insusi, déca va fia nepasatoriu despre implinirea ori neimplinirea porunciloru lui de cátra copii?

5. Ce reu si pôte face inv. lui insusi, déca va dá porunci fara de nici unu scopu, ori nechiare, incátu sa nu póta scí copii, ca ce au sa faca, ori porunci, pre cari nu suntu copii in stare sa le implinésca.

6. Ce pôte urmá de acolo, déca se va vedé inv. silitu sa-si retraga poruncile date.

7. Ce reu 'si pôte casioná invet. lui insusi, dara si copiiloru, déca o fapta dechiarata ieri de buna a poruncitu copiiloru sa o faca; — adi inse nefacendu-o copiii, o lasa nefacuta; séu déca o fapta a dechiarat'o ieri de rea si a oprit'o; adi inse vede, ca — iéra a seversit'o vre-unu scolariu, dara 'lu lasa nebagatu in séma?

8. Ce reu si-arú casioná inv. prin

1) in raportu la *dispusetiunea morale si directiunea vietiei*: despartirea cestui din urma (a reului) de celu intáiu (de bine) pentru cá ómenii sa le cunósca, primésca séu respinga, sa le urméze séu nu, si adeca: a) espunerea reului in opozitiunea sea facia cu binele (impreuna cu demascarea binelui numai parutu 9, 39.) nimicirea puterei pre carea o esercéza elu (reulu) asupr'a sufleteloru, predarea lui dispretiului si urei cuvenincióse; b) ocaziune unei hotariri voluntarie a ómeniloru pentru bine si reu (Vs. 19) — fără de carea n'aru fia nici unu meritu pentru cei buni. si nici unu demeritu pentru cei rei —;

2) in raportu la *contribuire*, (*impunatiune responsabilitate*): nimicirea puterei celei stricaciósé pentru starea ulterióra a celoru buni, asiá cátu liniscea acestor'a nu se mai conturba prin acel'a (reulu), si ei (cei buni) gusta intrég'a binecuventarea a vietiei loru, pre cându cei rei — si pórtá blastemulu vietiei loru, carele este: condamnarea, osándirea, pedépsa (Vs. 18 seqq.); in urma:

3) ambele impreunate in ide'a invingerei binelui asupr'a reului (12, 31. 16, 11.)

Acum: Ddiu, cá cea mai inalta, mai fericita fintia nu are nimicu cu imparechierea, cu desbinarea binelui si reului, dreptu ce elu nu judeca (5, 22.); dara intru cátu Ddiu se aráta luméi. cá legea si puterea bine-

lui in lume, trebuie sa infrángá acésta imparachiere: de aceea s'a datu judecat'a fiului 5, 22. 27.) carele, cá fiulu omului, representa intre ómeni pre Ddiu pamántescu — déca este iertata acésta espressioni; cu deosebire dupa Nr. 1, spre acésta a venitu in lume (9, 39.) De óre ce inse judecat'a aduce de o o parte nefericire si pedépsa, — saru paré ca acésta contradice scopulu celui maretiu alu Ddieirei, ad: ca insusi Ddiu aru fia facutu pre omu, cá sa-lu pedepsésca. Acésta parere dispare indata ce concedemu ca: omulu are voia libera, si aterna dela densulu a-si alege binele séu reulu (Nr. 1, 6.); iéra alegându pre cestu din urma, insu-si se judeca (Vs. 18.) Osenárea inse este o urmare a invingerei binelui asupr'a reului, si cá atare nu se pôte atribuí scopulu ddieescu.

Celu-ce urméza reului, sufere de urmárele, de rezultatele lui, de osenda; iéra celu ce urméza binelui se bucura de rezultatele lui, de invingere cu urmárele ei: — Dupa testamentulu vechiu (Ps. 78, 6. Issai'a 64, 2. Ierem. 10, 25 s. a.) si opiniunea evreiloru — dupa carea despartirea binelui si reului erá determinata prin marginele (barierele) esterióre ale teocratiei — pre pagáni „lumea“ nu-i astépta alta la judecat'a lui Messi'a (Nr. 3) de cátu pedéps'a (Nr. 2). — Ddiu inse a iubitulu lumea mai multu de cátu 'si inchipuiau evreii; elu si-a tramisú

aceea, ca aru lua pre unii scolari la dare de sema, de i-au implinitu poruncile date, iera pre cutare seu cutare copilu nu?

9. Dupa ce si-a perdutu invetiatoriu autoritatea sea fatia cu elevii sei, mai pute-va cultivá si educá pre elevii sei?

Respunsurile primite.

1. Copilulu face bucurosu numai ceea ce-i este placutu. Prin urmare deca simte placere la o fapta, fia aceea buna ori rea, elu o face cu tota multamirea, nesciindu inca sa deosebésca binele din reu, Asiá dara invetiatoriu mai intáiu sa convinga pre copilulu gresitu, ca fapt'a, care a facut'o, de-si i-a placutu sa o faca, totusi este o fapta rea, si mai facendu-o i va aduce numai stricaciune, ba chiaru si peire; — inse fapt'a, care i-o recomanda densulu sa o faca, i va fi spre fericire (sa-i aduca inainte esemple de felulu acest'a); — apoi sa-i demande sa o faca.

Prin acést'a va invetiá copilulu, a deosebá fapt'a buna de cea rea; va prinde, a iubi faptele cele bune si a se feri de cele rele; se va supune a face mai bucurosu bine de cátu reu.

(Va urmá.)

Varietáti.

Publicatiune. Cu finitulu anulu 1875 se va impartí din fondulu Aloisiu Szabel'anu, la veduve si orfani seraci de functionari, o suma de 140 floreni.

Deci reflectantii au in intielesulu statutelor a-si adresá suplicele respective pana la 10 Decembre a. c. la subscrisulu comitetu.

Comitetulu localu, alu functionarilor austro-magiari in Sabiu.

Program'a fói ei edande:

PREOTULU,

cá ministru, cá magistru si cá regente spiritualu.

Fóia curatu bisericsca.

Cum se póte vedé in titlulu fói ei, cuprinsulu ii va fi impartitu in trei clase.

Preotulu cá magistru va avé de obiectu tote acele functiuni si ceremonii, cari se reducu la ministrarea, respective administrarea celor sacre. Prin urmare se va ocupá ex professo cu descrierea istorica a tuturor ceremonieloru usuate in biserica resaríténa, nepotendu intermite a acelei apusane, cari nu suntu alta, de cátu o reforma radicala a ceremonieloru bisericeii resaríténe. Istori'a riturilor si a ceremonieloru va trece si preste anulu salutei, si va aretá: ivirea, desvoltarea si perfectiunea la statulu presinte a ceremonieloru bisericesci, ba chiaru si demnitátele sacerdotale si unele ceremonii pagáne esistente inainte de venirea Mantuitoriuului. — Ajungáandu la presinte, apoi va aratá insemnatarea mystica a acelor'a. Dupa aceste apoi va avé acestu ramu alu fói ei in evidintia tote reformele ce se aru intemplá in ceremonie si rituri.

Preotulu cá magistru. Acestu ramu va cuprinde in sine pateristica, polemica, apologia. Va publicá opurile S. S. parinti in traducere fidela, cum e a S. Chrysostomu, a marelui Vasiliu etc. catechesele S. Cyrillu Hierosolimitanu "ad competentes" (18), "mystagogica" (5), "anchoratus" S. Epiphaniu etc. etc.; va publicá in acést'a parte si cáte un'a predica. — Va avé in evidentia erorile moderne si refundarea acelor'a; — se va ocupá si cu beletristic'a religioasa publicáandu si cáte unu romantiu religiosu-moralu, cum e d. e. "Iosifu in casa lui Putifarú," "Cecili'a, Agnot'a, Pancrati'a," adangáandu din cándu in cándu si cáte unu mytu cum e d. e. "Psyché,"

in care grecii arata nemurirea sufletului in form'a mitica.

Preotulu cá regente spiritualu. Acestu ramu alu fói ei va cuprinde in sine ierarchia din punctu de vedere istoricu. Va publicá biografiile preotiloru mai vestiti din tote tempurile, cum si a celoru presenti. Va aretá relatiunea preotulu fatia de poporu si vice-versa.

In o epoca, cándu tote natiunile desvólta o activitate démna de tota consideratiunea, cándu vedemu pre tote popórele culte descendendu pre aren'a culturai, aratandu care cátipóte, nu credu, ca aru fi cine-va sa ne dica si nóue romániloru, ca e bine a stá la o parte, a stá indiferenti cu mánile in sinu fára de a aratá ce-va semnu de viétia. Treca unu seclu seu dóue si preotimea culta si bine educata a romániloru va disparé fára urme! fára sa póta cine-va demonstrá, ca si románii au avutu unu cleru! Cáte talente, cáte capacitáti rare avemu noi in presente d. e. numai in cele patru capitle gr. cat. si cáti teneri luminati si setosi de sciintia suntu in precitatele patru gremii. Si aceste tote, tote preste cáte-va decenii voru fi ingropate in pamentu!

Deci e de lipsa fratiloru a ne formá in o phalanga bine organizata si a ne luptá cu puteri unite contr'a nimicirei numelu nostru.

Fratii mei! "A venitú tempulu" (ps. 101); deci: imbarbatati-ve, si sa se intarésca aumele vóstre" (ps. 33).

Din aceste consideratiuni manecáandu amu aflu de bine a pune inaintea ochiloru stimatiloru cetitoru program'a nóstra, provocandu-i la o grupare valorósa, la sucurgerea spirituala si materiale a edárei si sustinerei fói ei nóstre intentionate. Dela vointia sincera a iereiloru si archiereiloru nostri buní aterna totu in asta privintia.

Noi cam deodata ne-amu marginitu a scóte fói'a nóstra cu 1 Ianuaru 1876, si apoi cu fia-care prima a subsequenteloru luni. Pretiuulu anualu l'amu defiptu 6 fl. v. a. si fia-care va stá celu putienu din 6 cóle.

Deci acei dd., cari se aru asociá nóue, si cari aru dorí a avé fói'a nóstra, suntu provocati a ne avisá pana in finea lunei acesteia, cá sa ne potemu orientá cu punerea sub tipariu a atátoru esemplarie, cáte ne aru fi de lipsa. Altmintea acei dd., cari dóra aru dubitá despre perseverantia nóstra, si totusi aru dorí a avé fói'a, li facemu cunoscutu, ca, dupa ce ne voru avisá prin o corespondintia — noi li vomu tramite toti numerii regulatu fára sa ne solvésca, pana la finea anulu, cándu apoi numerulu ultimu li-lu vomu tramite cu posteiatiune ser vindu de contractu bilateralu.

Gherl'a la 4 Novembre 1875.

Pentru comitetulu redactionale:

Georgiu Pasc'a

licentiatu in dreptulu canonicu si diriginte spiritualu.

"Osservatore romano" publica dupa testulu persanu traducti'a scrisórei adusa de generalulu Nazar-Aga, tramisulu estraordinaru alu siahulu Persiei, cátra pap'a Piu alu IX. Eata acestu documentu:

"Santie Sele Pré veneratulu si pré ilustrulu Papa, insusindu unu caracteru de Messie, inaltiatu de locuitorii lumei ceresci, 'i dorimu grati'a Domnului!"

"A ajunsu pana la noi, cari suntemu animati de amicitie sincera, amabil'a si venerat'a scrisórea Santiei vóstre, plina de daruri angeresci, scrisóre facuta de voi in abundanti'a amicitiei si incredintiata Escelentiei Sele pré onoratulu Archiepiscopu, Augustinu de Héaclee, pre care ni l'ati tramisu impreuna cu daruri scumpe, incredintiári, si prea frumóse suveniruri destinate a fi totu-déun'a pentru

noi unu motivu de a cresce afecti'a nóstra.

"Cá sa facemu cunoscutu intr'unu modu particulariu marea valóre si consideratie ce acordámu scrisórei si daruriloru Santiei Vóstre, cum si Archiepiscopulu Augustinu, s'au primitu de propri'a nóstra persóna imperiala si amu vorbitu in fati'a tuturoru, cum se cuvenea de amicitia si afecti'a Santiei Vóstre pentru noi.

"Afara de aceste amu creditu necesariu a ve adresá aratandu-ve bucuria cordiala si profund'a satisfactiune ce ne-a causatu incredintiarea de amicitia si sincer'a afectiune a Santiei Vóstre pentru noi, asigurandu pre Santi'a Vóstra ca dupa aspiratiunile si bine-voitórele dorintie ale Santiei Vóstre, delegatii natiunei catolice, pre cum si toti individii si particularii acestei natiuni au fostu si voru fi cá in trecutu obiectulu binevointiei nóstre, si cá sa dicemu asiá, alesi dupa ministrii inaltulu nostru imperiu, si ca voru fi in celu mai inaltu gradu obiectulu a totu felulu de partiniri si protectiuni. Pentru a mari aceste partiniri dupa stabilirea relatiuniloru atátu de multu dorite, s'au promulgatu de noi si s'au adresatu guvernatoriloru provinciali ordine formale privitorie la drepturile, protectiunea si libertatea catoliciloru, relativu la credintiele loru religiose.

"Si in adeveru, noi considerámu pre individii acestei natiuni catolice, cari suntu supusi imperiului persanu, cá unu depositu incredintiatu nóue de Santi'a Vóstra, cu a cáru conservare ne insarcinámu.

"Asemenea considerámu noi persón'a Vóstra cá cea mai mare dintre discipulii lui Messi'a (inchinare lui) si pentru acestu cuventu, demnu de veneratiune.

"Dorimu cá, gratia seninulu Vóstru sufletu, sa nu ne uitati in rugile vóstre si cá relatiunile cu Santi'a vóstra sa urmeze totu-déun'a.

"Scrisa in palatulu nostru regalu din Teheranu lun'a lui Rebi-ub-Sami 1292 (Maiu 1875).

(Urméza semnulu pecetiei si semnatur'a M. S. I. Siahulu).

"Cur. Bucur."

Burs'a de Vien'a.

Din 7/19 Novembre 1875.

Table with 2 columns: Item and Amount. Includes Metalicele 5%, Imprumutulu nationalu 5%, Imprumutulu de statu din 1860, Actiuni de banca, Actiuni de creditu, London, Obligatiuni de desdaunare Unguresci, Temisiorene, Ardelenesi, Croato-slavone, Argintu, Galbinu, Napoleonu d'auru (poli).

Nr. 265.—1875.

Concursu.

In urm'a inaltei ordinatiuni a prea Venerabilulu Consistoriu archidieceasanu din 8 Augustu Nr. 2268 a. c. la veduvit'a parochia gr. orientala de clas'a III. din Gridu in protopresbiteratulu Fagarasiulu se deschide prin acést'a concursu cu terminu pana la 30 Novembre a. c. st. v.

1. Emolumentele suntu pre langa venitele stolari usitate dela 160 familii alesi cáte 8 copuri de bucate; iera dela 42 familii mestecate pe jumetate.

2. Unu locu de samenatura agru de 3 galete.

3. O livadie de 4 cara de fenu la unu locu care se folosesce in totu anulu.

4. Folosirea erbii, din progadea bisericeii.

5. Tacs'a pasciloru cu cáte 8 cr. dela tota famili'a. Care tote computeate la olalta, aducu sum'a 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá postulu acést'a parochialu, au de a-si adresá concursule loru construite conformu statutulu organicu, pana la terminulu aretatu la subscrisulu.

Fagarasiu in 18 Octobre 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Petru Popescu, protop.

2—(3)

Concursu.

Devenindu a dóu'a parochie gr. or. de class'a III. din comun'a Toparci'a vacanta, spre ocuparea acestei statiuni se escrie concursu pana in 30 Novembre 1875 st. v.

Emolumentele impreunate cu acésta statiune suntu:

a) 11 jugere 297 de pamentu parte fanatie parte locu aratoriu;

b) accidentele stolare regulate dupa 205 familii, care computendu-se la olalta dau o suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si insinúa recursele bine informate in sensulu statutulu organicu in terminulu prescisu mai susu, la scaunulu protopopescu gr. or. alu tractulu Mercurea.

Comitetulu parochialu gr. or.

Toparci'a in 5 Oct. 1875 st. v.

Presiedintele comitetulu.

Iacobu Greavu.

Ioanu Lepedatu.

notariu.

Ioanu Drocu,

adm. protopopescu.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunii de parochu in comun'a bisericsca greco-orientale de class'a III. Minth'a cu fili'a Besanu se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pana la 30 Novembre a. c. st. v.

Emolumentele acestei parochii suntu: folosirea portiunei canonice si venitele stolari usitate.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au a-si asterne pana la terminulu indicatu suplicele loru, instruite in sensulu st. org. — la subscrisulu.

Dev'a 30 Octobre 1875.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Ioanu Papiu,

protopresbiteru.

(2—3)

Incunoscintiare.

Subscris'a directiune reg. ung. de lotu deschide loteri'a a V. reg. ung. de statu, a cárei venitu curatu in urm'a prégratiósei dechiaratiuni a Majestatei Sele se va intrebuintia spre infintierea de orfanotrofie pentru orfanii lucratoriloru erariali.

Loteri'a are 3334 nimeritori cu o suma de castiguri de

200,000 fl. val. austr.

intre cari

Table with 2 columns: Nimeritoriu de frunte and Amount. Includes I nimeritoriu de frunte 100,000 fl., II nimeritori a 20,000, 2 nimeritori a 5000, 10 nimeritori a 1000, 20 nimeritori a 500, 100 nimeritori a 100, 200 nimeritori a 50, 3000 nimeritori a 10.

Tragerea se va face irrevocabilu in Budapést'a

la 20 Decembre 1875.

Un'a sórte costa 2 fl. val. a.

Sorti se afla: la subscris'a directiune de lotu, la colectantii de lotu, la oficiele de lotu, perceptorali, de salina si postali si, in cetátile cele mai mari la alte organe insarcinate cu vinderea sortiloru.

Directiunea reg. ung. de lotu, despartimentulu loteriei de statu.

Budapést'a 1 Octobre 1875.

Aloisiu de Motusz,

consiliariu reg. ung. de sectiune si directoru de lotu.

(Pentru reproductiune nu se dá onorariu).

(4—6)